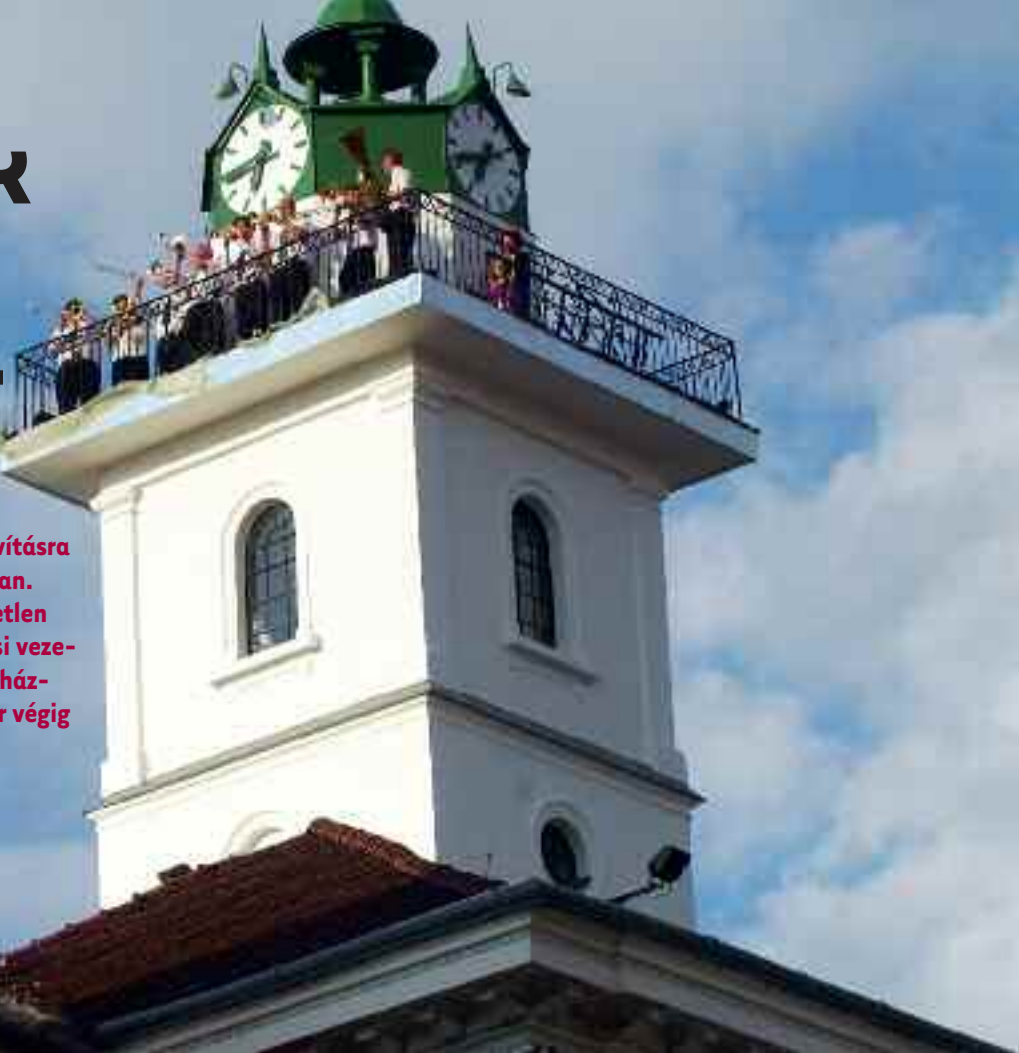

Felújítások a pincétől a padlásig

Az elmúlt hónapokban két különleges javításra is sor került a Miskolci Nemzeti Színházban. A nagyközönség számára megközelíthetetlen helyszíneken Karuczka Zsolt üzemeltetési vezető, épületgépész-mérnök, a Magyar Színház-technikai Szövetség elnökségi tagja kísért végig minket.

Az üzemeltetési vezető státusza egyedinek mondható a színházi világban...

A Miskolci Nemzeti Színházban az 1996-tal befejeződő nagy rekonstrukció után vezettek be külön beosztást az üzemeltetésre vonatkozóan, ami addig – hagyományos módon –

a műszaki vezető feladatkörébe tartozott. Az elsődleges az, hogy minden működőképes legyen, minden infrastruktúra, minden eszköz rendben legyen: ezek karbantartása, a hatósági ellenőrzések, vizsgálatok folyamatos végzése, időszakonkénti megújítása. Általában a karbantartások mindenütt külső cégek bevonásával történnek, nálunk viszont van-

nak olyan munkavállalók, akiknek végzettségükön fogva sikerült olyan jogosultságokat megszerezniük, hogy bevonhatók ebbe a tevékenységbe. De még így is 40-50 külső cég látja el a szakfeladatokat. Mindezek keményen jogszabályhoz kötött előírások: nagyon fontos a jogszabályi hátterek folyamatos figyelése, az előírások betartására való felkészülés. A döntéshozó mindig az ügyvezető igazgató, de az intézkedéseket nekem kell előkészítenem. Mérnöknek, ügyvédnek, félig-meddig gazdaságnak is kell lenni.

De továbbra is van a színháznak műszaki vezetője Kramcsák János személyében.

Ha belegondolunk, ismerve a Miskolci Nemzeti Színház rendkívüli méreteit, struktúráját, dolgozói létszámát – közel 1,6 hektáron működünk –, ennyi feladatra egy műszaki vezető egy személyben már csak valaminek a kárára tudna összpontosítani. A műszaki vezető nálunk kimondottan a színpadi produkcióért felel a próbák, majd az előadás színpadon tartása közben, amíg az üzemeltetési vezető általános tevékenységet végez.

Ebbe tartozik a homlokzatok karbantartása: a nagyobb szabású javítási munkák közül kiemelkedett nyáron

› **az épület óratornyának felújítása. Ott mi okozta a problémát, hiszen nem is olyan régen festették újra?!**

2005-ben az önkormányzat újíttotta fel a homlokzatot Bodonyi Csaba tervei alapján. Két ponton azonban az épület tetőszerkezeti vagy bádogozási hiba miatt beázott, s emiatt az új felületen a telet követően a visszafagyás átázott, a falszerkezet átnedvesedett, majd a víz megfagyott, és ledobta magáról az új festést. Hosszú, áldozatos munka eredménye lett a javítás. Újra Bodonyi Csabát felkérve, a hibaelhárításhoz kapcsolódó homlokzatjavítás történt, így ismét szép a tornyunk.

Az 1857-ben átadott épületen 1883-tól áll a Kun Lajos polgármester által finanszírozott torony, és 1884-ben került rá az óra is, amely onnantól büszkesége Miskolcnak.

Érdekesség, hogy először itt építettek ki – ugyan kezdetleges módon – vezetékkel telefonos rendszert, így az óratoronyban őrködő tűzoltó, ha problémát észlelt, közvetlenül kapcsolatba tudott lépni a tűzoltóság központjával. Mai napig van olyan lépcsőrész, amely az 1880-as évektől maradt meg, a kopottságán is látszik az idő. Szép története van az óratornyoknak, és most véglegesnek mondható, méltó a műszaki megoldás.

A másik rekonstrukcióhoz a magasból a színpadi mélybe kell leereszkednünk.

Nagy előrelépés történt a nagyszínházi alsógépezetben: a színpadi emelőszerkezet emelőrésze javult, újult meg szép együttműködés keretében. Hiába volt meg a folyamatos karbantartás, ez egy nagyon zárt blokk: három

orsó emeli egyszerre szinkronban a színpadot, és az egyik orsónál rendellenes, durva hangokat hallottunk egy időszakos ellenőrzés alkalmával, ami azt sejtette, hogy akár le is állhat a rendszer. Az évek során a szerkezetben – mint utólag kiderült – a szimeringtömítés ment tönkre, ami olajszivárgást okozott. Így elfolyt az olaj, szárazon futott a szerkezet, és egy bronz acélmenetes elem, iszonyú súllyal a tetején elkezdte darálni a bronzanyát, amit ki is kell cserélni, mert olyan nagymértékű lett a kopás.

Semmilyen mértékben nem lehetett már használni az emelőt?

A hiba észlelésekor leállítottuk a működését, és folyamatosan kértünk ajánlatokat, amelyek azonban finanszírozhatatlan mértékűek

voltak – egészen a Konecranes jelentkezéséig: a darugyártással és karbantartással foglalkozó világcég „színházszerelő”, s így térítésmentesen ajándékozták meg intézményünket a javítással. Az Albrecht és Fiai Kft., egy miskolci kötődésű cég pedig vállalta, hogy legyártja a bronzanyát, amit a Konecranes rendelkezésére bocsátanak, és a cég majd beépíti azt. Az ő felülvizsgálatuk, javításuk, karbantartásuk alapján a meglévő szerkezet ismét működőképes, használható. A bronzanya cseréje pedig folyamatban van, ha az is befejeződik, akkor újabb 15-20 évig biztosan rendben lesz az emelő, amely egyébként egy teljesen egyedi, nagyon precízen megtervezett és nagyon pontos munkával legyártott gépezet. A nehézség, hogy a szimering sajnos csak akkor cserélhető vagy ellenőrizhető, ha az egészet szétszedjük, de azt nem lehet évente megtenni, hiszen óriási teher van rajta, amit tartania kell. Az emelőorsóknak orsónként kb. 20 tonna az emelőképességük, az acélszerkezet 40 tonna körül lehet.

Mitől különleges ez a berendezés?

Ez a fajta színpadi alsógépezet, hogy egyszerre emel és gyűrűsforgóval is össze van építve, csak Miskolcon található. Itt az egész színpadot meg lehet dönteni, és azon belül döntés vagy süllyesztés közben nyugodtan lehet forgatni a gyűrűt, a tárcsát különböző sebességgel, különböző irányban. De egyébként minden színpad egyedi, mivel más geometriai méretű, ezért mindig ahhoz a mérethez kell igazítani mindent, az éppen aktuális igényeknek megfelelően.

Az aktuális elvárásokat a művészeti vagy a műszaki rész támasztja?

Úgy mondanám, hogy amikor egy színház épül, ott adott egy fenntartó, egy megrendelő, egy beruházó. Hogy milyen mértékben és kinek a véleményét kérdezik meg, az is egyedi. A Magyar Színháztechnikai Szövetségben belül törekszünk arra is, hogy próbáljunk egy új beruházásnál lehetőséget kapni arra, hogy tanácsadóként megjelenhessen a Szövetség – mert a színpadtechnikai rész tervezése nagyon speciális feladat. A magyar színpadoknál sokszor probléma, hogy színházi emberek megkérdezése nélkül megépül valami, és sok kompromisszumot kell kötni ahhoz, hogy aztán működjön is. Pedig szakértelemmel, egy-egy ötlettel, tanáccsal lehetett volna úgy alakítani a dolgokat, hogy minden könnyen kezelhető, könnyen használható legyen. Itt, Miskolcon ez sikerült...

Mikita Gábor

Fotók: Dobos Klára